

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин(№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК №3

(підпис)

Л.О.Філіпковська
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

« ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ»

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»,
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»,
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»
(найменування освітньої програми)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність : 292 «Міжнародні економічні відносини»,
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Міжнародна економіка»,
(найменування освітньої програми)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»,
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 075 «Маркетинг»,
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Маркетинг»,
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна/заочна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Давидова І.О., проф., д.е.н., проф.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки,
маркетингу а міжнародних економічних відносин(№ 605)

Протокол № 2 від « 30 » серпня 2021 р.

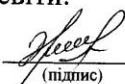
Завідувач кафедри д.е.н., проф.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Давидова І.О.

Погоджено з представником здобувачів освіти:

_____

(підпис)

Д.О. Воробішко
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Давидова Ірина Олегівна -
завідувач кафедри, доктор
економічних наук професор
Напрямок (тематика) наукових
досліджень:

Проблематика ринку праці і
зайнятості, інтелектуальний
капітал, методологія економічної
науки

Наукові та методичні праці:
Більше 110 публікацій, в т.ч.

4 монографії, 25 навчально-
методичних посібників, 58 статей в
наукових виданнях

ORCID
Connecting Research
and Researchers

Scopus

Веде дисципліни:

Економіка праці та соціально-
трудова відносини

- Економіка і організація діяльності
об'єднань підприємств

- Управління стратегічними
змінами

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4 семестр.

Обсяг дисципліни: 5(4) кредитів ЄКТС (150(120) годин), у тому числі аудиторних – 56(48) годин, самостійної роботи здобувачів – 94(72) години.

Форми здобуття освіти – денна, дистанційна

Дисципліна – обов'язкова

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – Економічна теорія, Політекономія Мікроекономіка, Вступ до фаху

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Економіка підприємства, Ознайомча практика

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» є формування системи теоретичних і прикладних знань щодо аналізу трудової поведінки людей та роботи механізмів ринку праці, комплексного розуміння проблем ринку праці та соціально-трудова відносин; опанування навичками економічних розрахунків, розв'язання практичних завдань в організації та плануванні праці, розуміння управління трудовими ресурсами та соціальної політики держави.

Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» є вивчення господарських процесів на ринку праці в системі ринкових відносин; ознайомлення з методичним інструментарієм розробки та реалізації завдань удосконалення і регулювання соціально-трудова відносин на ринку праці

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури, враховувати процеси соціально-політичної історії України у професійній діяльності;

- здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність навчатися та бути сучасно навченим;

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

- здатність планувати та управляти часом;

- здатність володіти навичками презентації результатів власної роботи, наукового та практичного матеріалу;

- здатність визначати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня;

- здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів;

- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро- мезо- макро- та міжнародному рівнях;

- розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

- здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері регулювання економічних та соціально-трудова відносин;

- здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

- здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Програмні результати навчання:

- усвідомлювати необхідність навчання, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійно зростати, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;

- мислити креативно та критично, мати навички тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей;

- володіти навичками самоаналізу (самоменеджменту), бути критичним і самокритичним, розуміти детермінанти впливу на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності та поваги до них;

- планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;

- працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально-відповідально та свідомо;

- демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем;

- ідентифікувати, обговорювати та бути учасником ділових міжнародних організаційно-правових відносин, обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм МЕВ на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

- розуміти та застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародних економічних відносин;

- усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні, маркетингові та соціальні показники;

- навички вербального та письмового репрезентування практичних розробок

- застосовувати сучасні інформаційні технології у соціально-економічних дослідженнях;
- формулювати нові гіпотези та наукові задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язку, беручи до уваги наявні ресурси;
- оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Змістовний модуль 1.

Праця як основа розвитку суспільства і фактор виробництва

Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання дисципліни. Об'єкти вивчення дисципліни «Економіка праці і соціально-трудова відносина». Організація, функціонування та результати діяльності ринків праці, поведінка роботодавців та працівників в результаті впливу стимулів у вигляді заробітної платні, цін, прибутку, впливу негрошових факторів, державна політика в сфері соціально-трудова відносин як об'єкти вивчення дисципліни. Предмет вивчення дисципліни. Завдання дисципліни.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Ознайомлення з Законами України «Про зайнятість населення». Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тестування. Підготовка до розв'язання проблемної ситуації.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства. Характеристика населення. Трудові ресурси: демографічний, освітній, професійно-кваліфікаційний аспекти. Трудовий потенціал: суть, показники і структура. Динаміка змін в структурі населення України та світовій спільноті.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Ознайомлення з Законами України «Про зайнятість населення», «Про оплату праці», з кодексом законів про працю України. Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тестування. Підготовка до розв'язання проблемної ситуації.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 3. Соціально-трудові відносини як система. Характеристика соціально-трудових відносин. Суб'єкти соціально-трудових відносин. Форми соціально-трудових відносин. Соціальна сутність соціально-трудових відносин як системи у сучасних умовах господарювання. Методи регулювання соціально-трудових відносин.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тестування. Самостійне вивчення матеріалу з питань процесу формування соціально-трудових відносин на підприємствах.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Тема 4. Соціальне партнерство. Визначення соціального партнерства. Суб'єкти соціального партнерства. Сутність, показники, типи та соціальна структура трудового конфлікту.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Ознайомлення з Законами України "Про оплату праці", з кодексом законів про працю України. Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до розв'язання проблемної ситуації.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Тема 5. Ринок праці та його регулювання. Ринок праці: сутність, зміст та структура. Сегменти ринку праці. Попит та пропозиція на ринку праці. Регулювання ринку праці.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тестування. Самостійне вивчення матеріалу з питань форм соціального партнерства.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Тема 6. Соціально-трудові відносини зайнятості. Форми і види зайнятості. Форми безробіття. Регулювання зайнятості і державна політика зайнятості.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з законом “Про зайнятість населення”.

Обов’язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Модульний контроль 1

- Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

- Обсяг аудиторного навантаження: 1 година

- Обов’язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

Змістовий модуль 2. Організація та оплата праці в умовах ринкових відносин

Тема 7. Організація і нормування праці. Поняття та основні напрямки організації праці. Трудовий процес та його раціоналізація. Умови праці та фактори їх формування.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тестування.

Обов’язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 8. Продуктивність та ефективність праці. Ефективність та методи вимірювання продуктивності праці. Фактори, які впливають на продуктивність праці. Продуктивність та рівень оплати.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Опрацювання лекційного матеріалу, самостійне дослідження чинників підвищення ефективності праці на підприємстві.

Обов’язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 9. Політика доходів та оплата праці. Рівень життя та доходів населення. Заробітна платня в економічній системі. Тарифна система. Форми і системи заробітної плати.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тестування.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Тема 10. Планування праці. Методика планування праці. Планування чисельності і структури кадрів. Планування росту продуктивності праці.. Планування заробітної платні.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тестування.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні

Тема 11. Аналіз, звітність та аудит у сфері праці. Система трудових показників і взаємозв'язок їх елементів. Звітність та аудит у сфері праці.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Ознайомлення з законами України "Про власність" "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність". Опрацювання лекційного матеріалу, самостійне вивчення теоретичного матеріалу з питань удосконалення звітності та аудиту у сфері праці.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 12. Моніторинг соціально-трудової сфери як інструмент регулювання та удосконалення соціально-трудових відносин. Специфіка досліджень проблем трудової організації в умовах ринку. Сутність, цілі та задачі соціологічних досліджень у сфері праці. Регулювання та удосконалення соціально-трудових відносин.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до тестування.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 13. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудових відносин. Міжнародна організація праці. Цілі і основні напрямки діяльності Міжнародної організації праці. Основні Конвенції МОП.

Міжнародна трудова міграція населення.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3-5 годин.

Самостійна робота: 7-12 годин. Ознайомлення з конвенціями МОП, з кодексом законів про працю та про відпустки. Опрацювання лекційного матеріалу.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 1 година*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Контрольна робота /

Контрольна робота не передбачена навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	6	0...6
Виконання практичних робіт	0...6	3	0...18
Модульний контроль	0...24	1	0...24
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	10	0...10

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Виконання практичних робіт	0...6	3	0...18
Модульний контроль	0...24	1	0...24
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. У такому випадку семестровий контроль проводиться у вигляді тестування за темами курсу та захисту індивідуального завдання (РР).

Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати й захистити всі практичні завдання, розрахункову роботу та здати тестування.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити всі практичні завдання, виконати розрахункову роботу та здати тестування. Продемонструвати в цілому високий рівень теоретичної підготовки згідно навчального плану, вміння застосовувати отриманні знання в процесі аналізу, використовувати відомі формули для вирішення задач,

Відмінно (90-100). Виконати й захистити всі практичні завдання, РР, здати модулі з максимальною кількістю балів. Досконально знати всі теми та вміння застосувати теоретичний матеріал щодо вирішення практичної ситуації шляхом практичного застосування теоретичних знань і умінь, застосовувати знання з окремих питань до конкретної соціально-економічної ситуації в трудовій сфері.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що

стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=122>

2. Сайт кафедри k605@khai.edu

3. Електронний каталог науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського "ХАІ". - Режим доступу: <https://library.khai.edu/catalog>

4. www.president.gov.ua – сайт Президента України

5. www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України

6. www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України

7. www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України

12 Рекомендована література

Методична література

1. Економіка праці та соціально-трудова відносини: навч. посібник. / А.М. Березюк, С.М. Мельников, О.С. Попов. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є.Жуковського „ХАІ”, 2011. – 106 с.

2. Основи економічної теорії праці / А.М. Березюк, Я.В. Сафронов. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського ХАІ”, 2008.

2. Давидова І.О. Чинники успішного працевлаштування за фахом: навчально-методичний посібник. – Харків, ХДУХТ, 2015. – 100 с.

Електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни:

http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&ttp_themes_basket=&disciplinesearch=no&top_list=1&fullsearch_fld=&author_fld=&docname_fld=&docname_cond=beginwith&theme_context=&theme_cond=all_theme&theme_id=0&is_ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1

Рекомендована література

Базова

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Підручник / О.А. Грішнова. - К.: "Знання", 2009. – 390с.
2. Гриньова В.М., Шульга Г.Ю. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. / В.М. Гриньова, Шульга Г.Ю. - К.: "Знання", 2010. - 310 с.
3. Економіка праці і соціально-трудова відносина: навчальний посібник / Л.Д. Гармідер, С.О. Філатова. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. – 640 с.
4. Калина А.В. Економіка праці та соціально-трудова відносина : навч. посібник. – Київ: Персонал, 2014. – 498 с.
5. Колот А.М. Економіка праці і соціально-трудова відносина: Підручник / А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. - К : КНЕУ, 2009. -711с.

Допоміжна

1. Абрамов В.М., Данюк В.М., Грошенко А.М., Колот А.М., Чернов В.І. Нормування праці. – К., 1995.
2. Генкин Б.М. Экономика и социология труда. Учебник для вузов. – М.: Группа НОРМА- ИНФРА, 1998. – 384 с.
3. Давидова І.О. Зайнятість і реалізація інтелектуального капіталу в умовах інноваційних перетворень : монографія / І.О. Давидова – Х.: ХДУХТ, 2013. – 327 с.
4. Давидова І.О. Ринок праці як фактор формування інтелектуальної ренти //Вісник Донецького національного університету. – 2014.- Серія В. Економіка і право. - С.90-92.
5. Давидова І.О. Прояв модальностей у сфері зайнятості та соціально-трудова відносин // Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічна. – 2015. – №2. Т.1. – С.58-61.
6. Давидова І.О. Взаємодія ринку праці та ринку освітніх послуг в процесі працевлаштування // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. - №5. – С.21-23.
7. Давидова І.О. Інноваційна зайнятість в аспекті її сутнісних характеристик // Ефективна економіка. – 2015. - №5. - Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua.
8. Давидова І.О. Теоретичний аналіз кваліфікованої праці в системі зайнятості України // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: global-national.in.ua. -

15. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про зайнятість населення» № 5067-17 від 05.07.12 р.
2. Закон України «Про оплату праці» № 108/95-вр від 24.03.1995 р.
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне страхування на випадок безробіття» № 1533-14 від 23.09. 1999 р.
4. *Закон України* «Про колективні договори і угоди» № 3356-12 від 01.07.1993 р.
5. Конвенція МОП № 131 «Про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються» від 3 червня 1970 р.
6. Конвенція МОП № 142 «Про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів» від 23 червня 1975 р.
7. Конвенція МОП № 168 «Про сприяння зайнятості і захист від безробіття» від 21 червня 1988 р.
8. Конвенція МОП №150 «Про регулювання питань праці: роль, функції й організацію» від 7 червня 1978 р.
9. Конвенція МОП № 160 «Про статистику праці» від 25 червня 1985 р.